

*Haec quisque dum graditur via, dum seculo
Frenis p[ro]p[ri]is tranquillitate pectoris;*

*Obstinet professionis munia;
Summo Deo nos CHARITAS adglutinat,*

*SPES ac FIDES omni expiatis crimine
Nos deferunt vellis poliorum seculi.*

Fitxa tècnica:

Collaert, Adrian (1560?-1618)

Charitas, Fides, Spes / Martin de Vos inuen., Adrian Collaert scul., Philip. Galle excu.
[Anvers?]: Philip. Galle excu., [entre 1575 i 1612]. 1 làm.; 230x299 mm

[07 B-Et-XVI-Collaert, Adrian.994](#)

Comentari:

Aquest magnífic gravat és el resultat de la col·laboració de tres grans gravadors i editors dels Països Baixos: Martin de Vos com a inventor, Adrian Collaert com a gravador i Philip Galle com a editor. Es pot datar entre 1578-1600, quan Galle tenia el taller a Anvers, lloc d'impressió. La primera edició és del 1585-86 però se'n feren de posteriors. S'hi aprecia l'estil de Collaert i el seu domini excel·lent de diverses tècniques calcogràfiques aleshores en voga que li permeten graduacions deliberades amb tons grisos i una qualitat de profunditat en una composició rica iconogràficament.

Pertany a una sèrie numerada de quatre estampes titulada *Triumphum generis ordinum*, en les que es representen Virtuts que arrossegueu carrosses amb els representants dels tres estats asseguts: el clergat, el governant i el poble. Aquesta és la quarta de la sèrie, la qual es conserva completa a Reserva de la Universitat de Barcelona. Després de la Fe, la Justícia i la Pacència, aquí es representa la Caritat, que és arrossegada per la Fe i l'Esperança. La personificació de la Caritat, ajudada per angelets, enllaça amb una cadena tres figures assegudes dalt la carrossa: un Rei, un Papa i un home que resa, i als seus peus, el pelicà, símbol de la caritat. Algunes inscripcions llatines identifiquen les tres Virtuts, apareix el tetragrama -el nom de Déu en hebreu- a la dreta i a la part inferior hi ha una llegenda en llatí -sis línies en tres columnes- que parla de la recompensa per haver acomplert les tasques assignades per Déu.

Aquest tema -el de la recompensa del treball, la diligència i la prosperitat- s'havia convertit en un *topoi* als Països Baixos del segle XVI i se'n realitzaren moltes imatges. Hi ha qui defensa una influència de les idees calvinistes, però la condemna de la indolència era comuna a totes les confessions. Veldman afirma que les raons cal buscar-les en altres aspectes del context més que en la religió: la creixent independència de l'individu, l'impacte dels preceptes morals per tal de guiar els ciutadans i la influència dels humanistes. De fet, la sèrie estava dedicada a Jean Sarrazin -abat de St. Vaast a Arras i que havia negociat la Unió d'Arras el 1575 a favor de Felip II-, com a agraïment per aquest esdeveniment. Es tractava, per tant, d'una imatge catòlica, però hi apareix el tetragrama, un símbol usat tradicionalment pels protestants, fe a la qual pertanyien tant Vos com Galle. Malgrat que s'havien hagut de convertir al catolicisme aquell mateix any 1585, arran de la presa d'Anvers per les tropes espanyoles, i malgrat que ambdós haurien estat conscients dels seus deures com a ciutadans si no volien deixar la ciutat, hi apareix aquest símbol protestant, que se suposa que no ofengué l'abat (Veldman, 1992).

(CFF)